

ดินหรือเครื่องปลูกสำหรับไม้กระถาง

ในธรรมชาติดินนั้น ดินไม้เจริญเติบโตหรือขึ้นได้ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมของพรรณพืชแต่ละชนิด แต่การปลูกเลี้ยงไม้กระถาง เป็นการกำหนดให้ต้นไม้ต้องอยู่ในที่ที่จำกัดในภาชนะปลูก รากพืชจะถูกจำกัดขอบเขต ดินหรือเครื่องปลูกจึงมีความจำเป็นต้องมีคุณสมบัติในการยึดลำต้น การอุ้มน้ำ การถ่ายเทอากาศ และง่ายในการที่รากจะไชซอนได้สะดวก ดังนั้นเพื่อให้พืชเจริญเติบโตตามความประสงค์ของผู้ปลูกเลี้ยง ดินหรือวัสดุปลูกควรมีคุณสมบัติโดยทั่วไปดังนี้

- ดินร่วนโปร่ง น้ำหนักเบา ระบายน้ำได้ดี ถ่ายเทอากาศได้ดีทั่วถึง ดูดซับน้ำได้ดี
- มีธาตุอาหาร หรือปุ๋ยที่พืชต้องการอย่างสมบูรณ์
- ไม่มีความเป็นกรด เป็นด่างมากเกินไป
- มีความแน่นพอที่จะยึดให้ลำต้นทรงตัวอยู่ได้
- ไม่มีสารเคมีที่เป็นพิษต่อรากพืช

เนื่องจากดินปลูกไม้กระถางอยู่ในพื้นที่ที่จำกัด ดินปลูกจึงควรมีลักษณะร่วนโปร่ง อุ้มน้ำ หรือเก็บความชื้นได้ดี สามารถระบายน้ำ และถ่ายเทอากาศได้ดี ดินทั่วไปมีคุณสมบัติทางเคมี และทางกายภาพที่แตกต่างกันไป เพื่อให้เหมาะสมเป็นเครื่องปลูกไม้กระถางจึงต้องมีการปรับปรุงคุณภาพโดยมีวัสดุอื่น ๆ เป็นส่วนผสมดังนี้

- อินทรีวัตถุ : เศษซากใบไม้ผุ เปลือกไม้แห้ง แกลบ ขุยมะพร้าว กาบมะพร้าวสับ ฟางข้าว และเปลือกถั่ว เป็นต้น
- ปุ๋ยคอก : ชีวู๋ ชีควาย ชีหมู ชีไก่ และชีค่างคาว เป็นต้น
- อนินทรีวัตถุ : ทราย อิฐปน และถ่านปน เป็นต้น

วัสดุเหล่านี้เมื่อนำมาผสมกับดินธรรมชาติแล้ว จะมีคุณสมบัติร่วน โปร่ง มีน้ำหนักเบา อินทรีวัตถุ นอกจากจะช่วยปรับสภาพเนื้อดินให้ดีขึ้นแล้ว ยังพบว่า มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของไม้กระถาง คือเป็นปุ๋ยโดยตรงกับพืช แต่อาจจะไม่มากเหมือนปุ๋ยเคมี

ความเป็นกรด เป็นด่าง หรือมี พีเอช (pH) ที่เหมาะสมกับไม้กระถางต่างๆ ดังนี้ ไม้ใบกระถางควรมีค่า pH ระหว่าง 5.5-7.5 ไม้ดอกกระถางควรมีค่า pH ระหว่าง 5.5-6.0 เช่นกลีอกซีเนี่ย ออฟริกันไวโอเลท บีโกเนีย และกุหลาบ เป็นต้น

ช่วงความเป็นกรด เป็นด่าง หรือ pH ของดินปลูกระหว่าง 5.5-6.0 ถือเป็นช่วงที่เหมาะสมสำหรับไม้กระถาง และไม้ดอกกระถางอายุยืน เช่น ไฮเดรนเยีย เบญจมาศหนู เบญจมาศพวง กลีอกซีเนี่ย บีโกเนีย ออฟริกันไวโอเลท กุหลาบ เป็นต้น เพราะระบบรากพืชสามารถใช้ธาตุอาหารหรือปุ๋ยได้ดีระดับหนึ่ง

ดินปลูกที่ดีสำหรับไม้กระถางต้องคงทน มีอายุการใช้งานได้นาน ไม่สลายหรือยุบตัวเร็ว ดินปลูกที่มีส่วนผสมของเปลือกถั่ว แกลบ เปลือกไม้แห้ง กาบมะพร้าว จะอยู่ได้นานกว่าดินที่มีส่วนผสมใบไม้ผุ ฟางข้าว หรือ หญ้าแห้ง

ตัวอย่างส่วนผสมของดินปลูกไม้กระถางทั่วไป

สูตรที่ 1			สูตรที่ 2		
ดินร่วน หรือดินร่วนปนทราย	2	ส่วน	ดินร่วน	1	ส่วน
อินทรีวัตถุ	1	ส่วน	ทรายหยาบ	1	ส่วน
ปุ๋ยคอก	1	ส่วน	ใบไม้ผุ	1	ส่วน
			ถ่านปน	1/4	ส่วน
สูตรที่ 3			สูตรที่ 4 กรณีที่ดินเป็นดินเหนียว		
ดินร่วน	1	ส่วน	ดินเหนียว	2	ส่วน
ทรายหยาบ	1	ส่วน	ซีเมนต์แกลบ	1	ส่วน
ใบไม้ผุ	1	ส่วน	ปุ๋ยคอก	1	ส่วน
ปุ๋ยคอก	1/4	ส่วน	เปลือกถั่ว	1	ส่วน

ในกรณีดินที่มีความเป็นกรดสูง เช่น ดินนา ดินเหนียวในร่องน้ำนิ่ง ต้องใช้ปูนเป็นส่วนผสม เช่น ปูนดิบ หรือปูนสุก (ปูนขาว) ปูนจากเปลือกหอยเผาเป็นส่วนผสม อัตราส่วนของปูนครึ่งกิโลกรัมต่อส่วนผสมดินปลูก 10 ปีบ

การนำไปใช้

หลังจากการฝึกอบรมกลุ่มไม้ประดับจัดสวน บ้านท่าเสริม หมู่ที่ 2 ตำบลท่าซอม อำเภอดงหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำไปใช้ในการปลูกไม้ในท้องถิ่นที่ได้จากการขุดล้อม เช่น ช่อย ไทร โมก เป็นต้น นอกจากนี้มีการประยุกต์ใช้กับการปลูกพืชผักเพื่อการบริโภคในครัวเรือนมีทั้งประเภทยืนต้นและล้มลุก พืชผักที่ปลูก เช่น มะนาว มะเขือ พริกชี้หนู กระเพรา โหระพา เป็นต้น

เนื่องจากพื้นที่บ้านท่าเสริม มีการไหลผ่านของน้ำกร่อย และมีน้ำท่วมทุกปี ทางคณะผู้อบรมขอแนะนำการปลูกต้นไม้ในวงบ่อซีเมนต์ร่วมกับพืชผัก ไม่ว่าจะเป็นพืชผักยืนต้น หรือไม้ผล ในระหว่างไม้ผลเจริญเติบโต และยังไม่ให้ผลผลิต เราควรจะใช้พื้นที่ในวงบ่อซีเมนต์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อเป็นการคลุมดินรักษาความชื้น และป้องกันวัชพืช แต่ต้องมีการดูแลเรื่องแมลง ซึ่งการปลูกพืชผักในวงบ่อซีเมนต์ ไม้บริโภคในครัวเรือน และยังทำไปจำหน่ายเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง ชนิดพืชผักที่สามารถปลูกร่วมกับไม้ผลหรือพืชผักยืนต้นได้ นอกจากพืชผักที่มีการปลูกอยู่แล้วข้างต้น อาจมีการเพิ่มพืชผักชนิดอื่นได้ เช่น ผักกวางตุ้ง ผักฮ่องเต้ ค่ะน้า กะหล่ำ ผักบุ้งจีน และผักชี เป็นต้น